

Datum 2026-08-20

Länsstyrelsen Skåne
Avdelningen för Natur och vatten
205 15 Malmö

Förslag på förnyat beslut om bildande av naturreservatet Stångby mosse i Lunds kommun

Diarienummer 511-32867-2023

Lunds Naturskyddsförening, LNF, säger ja till nytt beslut om reservat med tillhörande skötselplan under förutsättning att nedanstående synpunkter inarbetas i beslutet.

Sammanfattning

Stångby mosses naturreservat hyser fortfarande många hotade arter och sällsynta naturtyper, men utvecklingen är negativ sedan många år. Den viktigaste och arealmässigt största livsmiljötypen rikkärr och EU-arten gulyxne uppfyller inte kraven på gynnsam bevarandestatus. Därutöver finns det i reservatet minst 25 rödlistade arter, av vilka 14 är hotade, och ett okänt antal fridlysta arter, dock minst 22 stycken. Fladdermöss nämns inte i förslaget, fastän biotoperna borde gynna dem.

Målsättningarna är goda, men de åtgärder som föreslås är helt otillräckliga för att utvecklingen ska kunna vändas. Det är anmärkningsvärt att de föreslagna restaureringsåtgärderna är lågt eller inte alls prioriterade, beroende på var man läser. Om målen är för lågt satta, pga. en förhoppningsvis tillfällig underfinansiering, kan de utgöra ett hinder för framtida åtgärder. LNF begär därför att åtgärdsdelen skrivs om så att de angivna målen ska kunna uppnås inom en nära framtid.

Ett exempel på vad LNF menar är följande.

Under 1996-97 hittades över 1000 plantor av honungsblomster, som har varit klassad som sårbar under hela 2000-talet och som är fridlyst. På senare år har bara ett fåtal plantor hittats. Anledningen till den enorma minskningen måste klarläggas och verksamma åtgärder sättas in med stöd av EU-lagstiftningen, bl.a. art- och habitatdirektivet och naturrestaureringsförordningen, samt miljöbalken. Gynnsam bevarandestatus måste uppnås för rikkärret. Återställandet har fått lägre prioritet än årlig skötsel, men kan inte vänta tills de hotade populationerna blir kritiskt låga.

En liknande situation gäller för gulyxne, men den arten vet Lunds Botaniska Förening mer om än LNF.

Omslagsbilden till skötselplanen ger intryck av arbetsmetoden ”allt eller inget”, vilket den efterföljande texten också gör. Ett sådant arbetssätt förstör många småbiotoper med minskad biologisk mångfald som följd. LNF hoppas att bilden illustrerar en restaureringsåtgärd och inte ett återkommande arbetssätt.

Avsnittet om klimatförändringar i skötselplanen är efterlängtat och i huvudsak bra formulerat.

Förslaget innehåller för många oklarheter och feltryck för att utgöra grunden för ett juridiskt bindande beslut. Ett flertal rättelser och preciseringar krävs. Några exempel följer här.

På många ställen i förslaget finns det olika uppgifter om samma sak i olika delar av dokumentet, t.ex. parkeringsplatser, utrustning och hjälpmedel för friluftslivet.

Flera oklarheter om lagstiftning, bevarandestatus och myndigheter behöver preciseras.

Stångbybäcken heter Stångbyån på två ställen. Stångby mosse skrivs ofta med litet m, men långtifrån alltid.

Några detaljer i förslaget i sidoordning, beslutsdelen. Sidnumren anges som i pdf-dokumentet.

Sidan 4, A 7: förbud mot stödutfodring: Vid LNF:s floraväktarbesök 250524 fanns det rejäla rester av söndertrampat hö just där den eftersökta arten skulle ha vuxit. Enligt förslaget är stödutfodring inte tillåten. Om den däremot kallas för tillskottsutfodring är den acceptabel. LNF har svårt för att förstå skillnaden.

Sidan 5, B 3, 4, 7: Det ser oövertänt ut att förslaget anger att markägaren inte behöver tåla åtgärder som syftar till att gynna rikkärr och småvatten på en relativt högt belägen, torr parkeringsplats för två till tre bilar. Vem skulle komma på tanken att gräva där? Detsamma gäller naturvårdsåtgärder på samma lilla p-plats.

Sidan 7-9: Texten verkar vara en slags standardtext som finns i många reservatsbeslut. LNF har inte kollat alla detaljer, men tror inte att det finns något strandskydd i detta reservat (sid 8, långt ner). Detsamma gäller om fiske till havs, vilket nämns överst på sid 9. Detta avsnitt måste granskas före beslut.

Sidan 9: Större besöksgrupper bör samråda med markägaren inför besök. Det gäller ju bl.a. Lunds Botaniska Förening och Lunds Naturskyddsförening. Det finns ett stort antal markägare enligt kartorna, vilka specificeras till 47 i Sydsvenskan 260714. Kravet på samråd med alla dem måste strykas och ett genomförbart handlingsätt anges.

Sidan 12, 13: intilliggande skyddade områden: Vilka områden avses? På Naturvårdsverkets karta Skyddad natur är det minst 2 km till det närmaste naturreservatet.

Några detaljer i förslaget i sidoordning, skötselplansdelen

Sidan 34: Här redovisas de livsmiljötyper som finns i Natura 2000-området, som ligger i den södra delen av reservatet. På de kartor, bilaga C och D, som finns i slutet av skötselplanen är hela reservatet uppdelat i livsmiljötyper, där dessutom bevarandestatus anges för många livsmiljötyper som inte ingår i Natura 2000-området. För LNF är detta förvirrande, men vi hoppas att det är en förberedelse för att utvidga Natura 2000-området så att det täcker hela naturreservatet.

Sidan 35 överst: ”det är för närvarande svårt att vara helt säker på artbestämningen av svarttåg.” Likväl finns det flera andra ställen i förslaget där svarttåg påstås förekomma i reservatet utan några reservationer. Svarttåg sågs inte i reservatet under projekt Skånes Flora. Lokalen besöktes vid flera tillfällen av professor Sven Snogerup, som var specialist på Juncus, tågväxter, och som skrev om Stångby mosse i boken Skånes Flora, Vegetation och utflyktsmål. Ett belägg måste godkännas av Botaniska muséet i Lund innan förekomsten kan anges som säker.

Det blir ytterligare förvirrande när Länsstyrelsen i rapport 2009-41 Skånes Rikkärr 2009 anger Revingefältet, nordväst om Stensoffa, som den enda lokalen för svarttåg i Lunds kommun samt att Lunds kommuns naturvärdesöversikt från 2022 och översiktsplan 2025 ger samma besked. Förslaget påstår att arten endast finns i Skåne, medan Naturvårdsverket uppger att arten även finns i Halland.

Sidan 41, Skogen: ”Trädslag ska i första hand utgöras av ask och skogsalm.” Texten ger sken av att dessa arter kan dyka upp inom kort i friska bestånd. Samma sak upprepas på många ställen i förslaget. Möjligen överlever unga plantor några år, men knappast tills de blir beståndsbildande. Reservatsmålen måste vara realistiska.

Sidan 47: ”Friluftslivet ska gynnas och markerade leder, bänkar med bord, skyltar och parkering ska underhållas och anpassas efter besöksstrycket.” Det mesta finns inte idag, vilket man brukar prioritera i flertalet reservat.

”Anläggningar såsom grillplatser ska inte anläggas inom fornlämning.” Detta är ett underligt krav, eftersom grillplatser saknas i all annan text om friluftsliv.

Sidan 40: Texten handlar bl.a. om nedfall av luftburet kväve. Det är en nonsensformulering, eftersom kväve är den vanligaste gasen i luft, ca 80 %, och därför inte kan falla.

Sidan 74-75: Konsekvensutredningen är obegriplig, eftersom den är nästan innehållslös.

Undertecknande

Per Blomberg, ordförande Lunds Naturskyddsförening